

Πάτρα 11 Φεβράρη 2011

Χαιρετισμός του Περιφερειακού Διευθυντή Π/θμιας και
Δ/θμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Ελλάδας κ. Παναγιωτόπουλου
Γιώργου στην ημερίδα: «Ασφαλές διαδίκτυο: Αγωγή και
προστασία παιδιών και εφήβων»

Η σημερινή συνάντηση αποτελεί για όλους μας μια μοναδική ευκαιρία να ανταλλάξουμε απόψεις σχετικά με την ασφαλή χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά και τους εφήβους και, κυρίως, να προσπαθήσουμε να αναζητήσουμε τρόπους πώς γονείς και εκπαιδευτικοί μπορούμε να θωρακίσουμε τα παιδιά απέναντι στους κινδύνους που ελλοχεύουν από τη μη σωστή χρήση του διαδικτύου.

Η ορθή και επιστημονική ενημέρωση των νέων σε ζητήματα ασφαλούς χρήσης του διαδικτύου και η ανάπτυξη υπεύθυνης και κριτικής στάσης απέναντι στο διαδικτυακό υλικό αποτελεί στις μέρες μας ζήτημα μείζονος σημασίας. Σε μια εποχή όπου διαπιστώνεται καθημερινά η λήψη μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με απρεπές περιεχόμενο, η διακίνηση αρχείων με ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, η παραβίαση του ιδιωτικού απορρήτου, η εξαπάτηση σε διαδικτυακές οικονομικές συναλλαγές, η αποστολή ιών και

προγραμμάτων με σκοπό την καταστροφή των ηλεκτρονικών υπολογιστών των αποδεκτών, η προώθηση προπαγανδιστικού υλικού, η διάδοση μηνυμάτων με σκοπό τον προσηλυτισμό ή ακόμη και την παρότρυνση σε αυτοκαταστροφικές ενέργειες, είναι θέματα που συμπληρώνουν τον μακρύ κατάλογο των κινδύνων που μπορεί να κρύβονται με τη αλόγιστη χρήση του διαδικτύου.

Η έκθεση του ευρωπαϊκού Δικτύου **EU Kids Online**, η οποία δόθηκε στη δημοσιότητα στις 13/1/2011, χρηματοδοτήθηκε από το κοινοτικό πρόγραμμα **Safer Internet** (Ασφαλέστερο Διαδίκτυο) και πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 25.142 παιδιών ηλικίας 9-16 ετών και των γονέων τους, σε 25 ευρωπαϊκές χώρες, παρουσιάζει ενδιαφέροντα ευρήματα.

Η έκθεση του ευρωπαϊκού Δικτύου **EU Kids Online**, η οποία δόθηκε στη δημοσιότητα στις 13/1/2011, χρηματοδοτήθηκε από το κοινοτικό πρόγραμμα **Safer Internet** (Ασφαλέστερο Διαδίκτυο) και πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 25.142 παιδιών ηλικίας 9-16 ετών και των γονέων τους, σε 25 ευρωπαϊκές χώρες, παρουσιάζει ενδιαφέροντα ευρήματα. Η έρευνα εξέτασε τους **βασικούς διαδικτυακούς κινδύνους** που είναι οι εξής:

- πρόσβαση σε ιστοσελίδες με άσεμνο περιεχόμενο,
- εξύβριση (εκφοβισμό),
- λήψη σεξουαλικών μηνυμάτων,
- επαφή με ανθρώπους που [τα παιδιά] δε γνωρίζουν από κοντά,

- δια ζώσης συναντήσεις με επαφές του διαδικτύου,
- δυνητικά επιβλαβές υλικό που παράγεται από το χρήστη και παράνομη διαχείριση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Τα αποτελέσματά της έδειξαν ότι η χρήση του Διαδικτύου είναι πλέον απολύτως ενσωματωμένη στην καθημερινότητα των παιδιών. Το **93%** των χρηστών **9-16** ετών μπαίνουν στο Διαδίκτυο τουλάχιστον **μια φορά την εβδομάδα** (το **60%** αυτών μπαίνουν στο διαδίκτυο καθημερινά ή σχεδόν καθημερινά).

Τα παιδιά αποκτούν πρόσβαση στο Διαδίκτυο σε όλο και μικρότερες ηλικίες. Τα παιδιά 9-16 ετών χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για σχολικές εργασίες (**85%**), για να παίζουν παιχνίδια (**83%**), να παρακολουθούν μουσικά βίντεο (**76%**) και για άμεσα μηνύματα (**62%**).

Το **59%** των παιδιών **9-16** ετών έχουν προφίλ σε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης .

Το **12%** των παιδιών ηλικίας **9-16** στην Ευρώπη λένε ότι έχουν ενοχληθεί ή αναστατώθηκαν από κάτι στο διαδίκτυο. Αυτό περιλαμβάνει το **9%** των παιδιών **9-10** ετών. Οι κίνδυνοι (π.χ. επαφή με σεξουαλικό υλικό) δεν αντιμετωπίζονται απαραίτητα από τα παιδιά ως κάτι επιβλαβές ή που τα αναστατώνει.

Οι κίνδυνοι αυξάνονται με την ηλικία: το 14% των παιδιών 9-10 ετών είχαν εμπειρίες με ένα ή περισσότερους από τους κινδύνους για τους οποίους ερωτήθηκαν, ποσοστό που ανεβαίνει στο 33% για τα παιδιά 11-12 ετών, στο 49% για τα παιδιά 13-14 ετών και στο 63% των παιδιών ηλικίας 15-16.

Το οξύμωρο είναι ότι οι γονείς δεν φαίνεται να γνωρίζουν τη δράση των παιδιών τους. Σύμφωνα με την έρευνα, οι γονείς των παιδιών που είχαν εμπειρία με κάποιον από αυτούς τους κινδύνους, συχνά δεν το συνειδητοποιούν.

Η πλευρά των παιδιών

Το 14% των παιδιών 9-16 ετών δήλωσαν ότι έχουν δει τους τελευταίους 12 μήνες στο Διαδίκτυο εικόνες που είναι «εμφανώς σεξουαλικές».

Σε σχέση με την εξύβριση-εκφοβισμό (Bullying) μέσω διαδικτύου, το 6% των παιδιών ηλικίας 9-16 ετών έχουν λάβει κακόβουλα ή επιβλαβή μηνύματα μέσω διαδικτύου και το 3% έχουν στείλει τέτοιου είδους μηνύματα σε άλλους.

Δραστηριότητες με βαθμό επικινδυνότητας

Η πιο διαδεδομένη ριψοκίνδυνη δραστηριότητα στο διαδίκτυο, όπως αναφέρεται από τα παιδιά, είναι η επικοινωνία με ανθρώπους που δε γνωρίζουν από κοντά. Το 30% των παιδιών ηλικίας 9-16 ετών στην Ευρώπη που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο, έχουν επικοινωνήσει στο παρελθόν με κάποιον που δεν έχουν γνωρίσει από κοντά.

Ο δεύτερος πιο διαδεδομένος κίνδυνος είναι η έκθεση σε δυνητικά επιβλαβές υλικό παραγόμενο από τον χρήστη. Το 21% των παιδιών 11-16 ετών έχουν εκτεθεί σε έναν ή περισσότερους τύπους δυνητικά επιβλαβούς υλικού παραγόμενου από τον ίδιο τον χρήστη: υλικό που ενισχύει το μίσος (12%), τη νευρική ανορεξία (10%), την τάση αυτο-τραυματισμού (7%), τη λήψη ναρκωτικών (7%), την τάση για αυτοκτονία (5%).

Το 9% των παιδιών 11-16 ετών έχουν πέσει θύματα κακόβουλης μεταχείρισης των προσωπικών τους δεδομένων (υποκλοπή του κωδικού ασφαλείας του παιδιού (7%), ή των προσωπικών τους πληροφοριών (4%).

Τα αποτελέσματα τόσο της παραπάνω έρευνας όσο και άλλων σχετικών ερευνών δείχνουν τη ραγδαία εξάπλωση της χρήσης των

προϊόντων της τεχνολογίας στα παιδιά και στους εφήβους και, ταυτόχρονα, προβάλουν την αναγκαιότητα και τη σημαντικότητα της ευθύνης των εκπαιδευτικών για την σωστή ενημέρωση των παιδιών απέναντι στους κινδύνους, που κρύβει το διαδίκτυο αλλά και των γονέων για τον έλεγχο των ηλεκτρονικών διευθύνσεων που επισκέπτονται τα παιδιά τους.

Συγκεκριμένα, οι γονείς είναι απαραίτητο, πρώτα από όλα, να συνειδητοποιήσουν τα οφέλη που παρέχονται στο παιδί από τη χρήση κατάλληλων προγραμμάτων, να ενημερωθούν σχετικά με τις ωφέλειες που προκύπτουν από την ορθολογική και με μέτρο χρήση του διαδικτύου αλλά και για τον εθισμό που είναι δυνατόν να δημιουργηθεί στο παιδί από την αλόγιστη χρήση του διαδικτύου. Οι εκπαιδευτικοί, από την άλλη, οφείλουν να μην παρέχουν μόνο στους μαθητές τους γνώσεις υψηλής τεχνογνωσίας αλλά να τους προσφέρουν συνάμα γνώσεις για το πώς να προστατεύονται από κακόβουλες ιστοσελίδες.

Μπροστά σε αυτά τα δεδομένα αποτελεί χρέος μας να βοηθήσουμε τα παιδιά και τους εφήβους να αναπτύξουν τις δεξιότητες εκείνες που θα τους επιτρέψουν με κριτικό τρόπο να «στέκονται» απέναντι στο διαδίκτυο. Στην επίτευξη αυτού του στόχου είναι

καθοριστική η συμβολή του οικογενειακού και σχολικού περιβάλλοντος.

Αναγνωρίζοντας αυτή την αναγκαιότητα και παρακολουθώντας τα θετικά αποτελέσματα που έχουν προκύψει από την πραγματοποίηση σχετικών δράσεων σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, το Υπουργείο Παιδείας προωθεί προγράμματα και δράσεις στο ελληνικό σχολείο και στην ευρύτερη κοινωνία, που οργανώνονται και στηρίζονται από βαθειά ευαισθητοποιημένους εκπαιδευτικούς και εξειδικευμένους συνεργάτες.

Μια τέτοιου είδους δράση είναι η ίδρυση του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου, το οποίο δημιουργήθηκε ύστερα από το Μνημόνιο Συνεργασίας που υπεγράφη μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και της Μονάδας Εφηβικής Υγείας της Β' Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών - υπό την αιγίδα και τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του προγράμματος πλαισίου Safer Internet, με σκοπό την υλοποίηση των δράσεων του μνημονίου και το σχεδιασμό παράλληλων δράσεων για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των γονέων σε θέματα ασφαλούς διαδικτύου και σε τρόπους αντιμετώπισης δύσκολων καταστάσεων στο διαδίκτυο.

Είναι αναγκαίο να προσπαθήσουμε όλοι, από τους επίσημους φορείς, τους ειδικούς της Πληροφορικής, τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς, μέχρι τους απλούς χρήστες του διαδικτύου, να διαμορφώσουμε κανόνες δεοντολογίας στη χρήση των νέων μέσων, συνθήκες παιδείας και αγωγής που θα ενισχύσουν πραγματικά την ελεύθερη βούληση και την κριτική θεώρηση του καθενός απέναντι στην τεχνολογία.

Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια σε όλους τους δασκάλους, καθηγητές και γονείς που προσπαθούν προκειμένου οι μαθητές τους και τα παιδιά τους να έχουν ψυχική και πνευματική υγεία αλλά και σε όλους τους επιστημονικούς συνεργάτες, που με τις γνώσεις τους και την πολύτιμη καθοδήγησή τους στηρίζουν αυτή την προσπάθεια.